

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Testes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

Tertio, in contractu transactionis non fit remissio per enorme damnum, Capyc. dec. 95. num. 3. per l. Lucius, §. ff. ad Trebell.

Quarto, transactiones, seu compositiones, an possint fieri in relaxatione reorum inquisitorum, vide in ver. compositio.

Quinto, transigere non potest Rector Ecclesie ultra tempus sue vite, sine consensu Episcopi, Innoc. in cap. veniens, de transact.

Sexto, transigere non potest procurator, nisi habeat speciale mandatum, vel habeat generalem, & liberam administrationem, vel sit datus in rem suam, Hostiens. in Summ. tit. de transact. §. quis possit. num. 2. similiter nec compromittere, per text. in cap. 1. per tuas & ibi Abb. 3 in 2. not. Maranta. 4. par. distinct. 14. nu. 4.

TESTES.

Primo, mulier, minor, rusticus, post publicatum, possunt producere alios testes super eisdem articulis, Guid. Pap. dec. 124.

Secundo, testis unus omni exceptione major, facit iudicium ad torturam, & quomodo fuit iudicatum in facto, vide Capyc. dec. 126. num. 1.

Tertio, testis, quando diceret non ita esse sicut Notarius scripsit in examine, seu depositione eius, cui magis credendum sit, vide Foller. pract. crim. 2. n. ult. & Cap. dec. 94. ubi distinguit, an sit in crim. vel in civil. & quando testis possit corrigere dictum suum, vide eund. Fol. num. 42. & 43. Covar. lib. 2. cap. 13. num. 10. in ver. verum, var. resol. Gram. dec. 60. num. 18.

Quarto, testis non juratus, non facit fidem, cap. nuper de testib. Sym. de Casb. instit. tit. 64. num. 4. gloss. in cap. fraternitatis, in ver. iuramentum, 3. questio 9. Maran. 6. p. actu 6. nu. 19. ideo cauti sint examinatores, ut faciant testes jurare dicere veritatem.

Quinto, testis qui obscure deposuit, potest, & debet iterum examinari, cap. cum clamor, eo. tit. Gom. in ca. si annum §. si vero, num. 2. de iud. lib. 6. & in cap. 1. a num. 126. de Const. eo. lib.

Sexto, testis qui fuit perjurus, & de perjurio, condemnatus in aliqua causa, & postea per triennium perseveraverit in bona vita, & emendata, an si postea testificatur in aliqua causa, possit repelli a testificatione, & eius depositio sit nulla: Mar. 6. p. actu 13. n. 3. in fine. dicit quod non Gom. in c. statut. n. 115. de resc. l. 6. gl. in c. per tuas, ver. an parat, de sim. & gl. in c. testimon. in ver. per jur. de testib. & Gom. in c. 1. de iud. lib. 6. n. 77. & Foller. loc. citat. de foro iud. num. 22. dicit hanc exceptionem esse perpetuam, & Gom. loc. cit. dicit, quod si non excipiatur, tenet testificatio, Afflict. dec. 36. nu. 3. dicit non esse perjurium, qui satisfecit, confessus est, & poenituit: vide Abb. in c. testim. de testib. vide gl. in c. par. vul. 22. q. 5. Addit ad Dyn. in cap. qui semel, de reg. jur. lib. 6. & per bonam conversationem triennalem tollitur illa presumpcio regulæ, qui semel malus, de reg. jur. lib. 6. Felin. in cap. cum deputati, de iudic. Navar. in cap. non dicatus, n. 60. 12. q. 1. alicui, dicunt, quod perjurus nunquam admittitur, c. neganda. 3. q. 2. & c. testimonium, & ibi gl. in ver. emend. de testib. imo si deponat super multa capita

capita, sive separata, sive cōnexa, & qui in uno est falsus, redditur falsus quoad omnia. *Alcia. l. 1. §. 2. sed & si mibi, n. 48. ff. de ver. ob. Cla. q. 53. ver. sed quæro: hoc tamen fallit, si falsitas non est circa factum principale, vel qualitates essentialis, sed circa extrinseca à facto, nam tunc reliqua non essent suspecta, ampliatur si deponat unum in uno iudicio, & contrarium in alio iudicio, potest etiam de falso puniri, Clar. ubi supra: si verò in eodem iudicio contraria deposuerit, cui standum sit primo, vel secundo dicto, vide Felin. in c. cum in tua, num. 5. de testibus. Similiter si in primo iudicio dicit se nihil scire, & in secundo deponit, nihil probat, Angel. Bal. in cons. crim. consilio 73. in fine. Adde Ial. in l. in arena, nu. 6. 7. & 8. de inoff. testamen.*

Septimò, testes mortui, & non repetiti an probent: similiter, si dicunt in repetitione, se non recordari de depositis in prima depositione, an profint, vel obliunt, Foller. loc. cit. fol. 170. numero 6. & 7.

Octavò, testis excommunicatus non probat, nisi fuerit absolutus ad cautelam, qui pro tali negotio potest etiam invitatus absolvi, ad hoc, ut principale negotium non retardetur, Io. de Selva tra. de benef. 4. p. q. 7. nu. 10. gl. in c. veniens, in fi. de test. Foller. in frag. n. 228. & ibi dicit, quod sententia lata super depositionibus testium excommunicatorum est retractanda.

Nonò, testium effrænata multitudo est rejicienda à iudice, c. cum causa, & ibi gl. in ver. effrænata, de test. & c. 2. eo. tit. l. 6. dicitur, quod tres, vel quatuor so-

lùm admittuntur, Maran. 6. p. actu. 6. num. 5.

Decimò, testis debet deponere de causa scientiæ, & maximè in criminabilibus Maran. loc. cit. num. 18.

Undecimò, testes, etiam laici, & etiam fœminæ admittuntur contra personam ecclesiasticam, c. tuam, eo. iii. Foller. in addit. ad Maran. 4. p. dist. 1. tit. an iud. se civil. vel crim. n. 45. & infra, Diaz. pract. cri. Can. c. 20. Fol. loc. cit. de repul. nu. 27. vide c. testes, 4. q. 3. & §. item servi, & ibidem Syl. in ver. testis, n. 1. Nav. 25. n. 49. 6. quamquam. 14. q. 2. & ibi gl. vide Inn. in 4. cum P. de accusat.

Duodecimò, testes, etiam non integri, & etiam infantes, ac etiam impuberes, possunt examinari, ad hoc, ut detur materia inquirendi, & an faciant indicium, etiam ad torturam, vide Foller. par. 2. num. 35. 65. & 98.

Decimertio, testis, quando jurat, deher quinque jurare, gl. in c. fi. 2. quest. 5. in fine, & sic actuarius, sive iudex debet scribere omnia, quæ dicit testis, sive pro, sive contra inquisitum, aliàs gravissimè peccat, Foller. loc. cit.

Decimoquattro, testes, quando possunt torqueri ad investigandam veritatem, quam ipsi sciunt, vel præsumuntur scire, vide Foller. loco cit. de infor. num. 19. & etiam quando vacillant, etiam si sunt clerici Inn. in c. conquestus, de re jud. l. nullum. C. de Episc. & cler. & an per tormenta tollatur perjurium, & infamia testis, quod sic, tenet Cov. 2. cap. 13. nu. 8. in fi. var. resol. per l. ob carmen. §. pen. & l. 2. C. de testibus.

Decimoquintò, quando admittuntur

I i

familia

familiares, vide in cap. in literis, hoc titulo, Gril. libro 5. cap. 3. de malef. Abb. in cap. ult. ver. sed quia, de his, quæ vi metusve causa sunt, vide Bal. in Marg. Inn. in ver. testes, quando proceditur ad separationem matrimonii, Felin. & Panorm. in cap. consensus, de reb. Eccles. non alien. & inhabiles testes etiam recipiuntur ad probandam innocentiam, Clar. quæst. 24.

Decimosextò, testes mulier honesta, potest examinari, etiam domi, etiam parte non citata, Abb. in cap. sicut, de test. Maran. 6. p. tit. de cit. num. 27. & quando examinatur domi, non est necesse citari partes, ad videndum iuramentum ipsius, Gom. in cap. 1. num. 31. de iudic. libro 6. ita etiam mulier prægnans debet domi examinari, Foll. loco citato 2. p. num. 30. & infra.

Decimosseptimò, testes duo sufficiunt ad convincendum, etiam in crimine hæresis, Diaz. loco citato, in fine.

Decimooctavò, testes alicuius oppidi, seu castri, an & quando possint testificari in causa illius oppidi, seu castri, vel universitatis, vide Covar. pract. quæst. cap. 18. num. 4. cap. insuper, de testibus, Similiter etiam de Notario conficiente instrumentum, pro, vel contra dominum, cuius est vasallus, Vinc. de Franc. d. 158. num. 1. Innoc. in cap. insuper, de testib. Bal. in Marg. Innoc. in ver. testes, Felin. in cap. insuper, col. si. de testib. Alber. tract. de testib. dicit; quod non, eò magis quando sunt rustici, viles, & pauperes. Caputaq. decis. 167. par. 3. maximè si pro domino suo deponunt, & an probent jus patronatus eorum communitatis, dic quòd non, si deponunt se audivisse à se-

nib. suis. Caputaq. decis. 134. p. 2. Vide Iason. cum aliis, in leg. quoties, n. 13. vers. & ideo, de iudic. & an Abbas, & Monachi, qui litigant, per procuratorem possint esse testes in causa Monasterii super qua litigant, Gem. inc. presentium, in ver. quaro an Abbas, de test. l. 6. dicit, quod sic, quando procurator fuit electus per ipsos simul, secus, si singulariter.

Decimononò, testes quot sint necesse ad probandum consanguinitatem, vel impedimentum in matrimonio contrahendo, vide superius, in ver. matrimonium, & gloss. & text. in ca. quoties, & c. licet, eod. tit. Navar. c. 12. nu. 83. & c. 20.

Vigesimò, testis socius criminis, non probat, c. veniens eo, & Gram. decis. 28. & in cons. de for. iud. num. 61. & infra, vide Inn. in cap. 1. & cap. quoniam, de test. sed quando esset socius raptoris, an probet, vide Caputaq. dec. 277. p. 3.

Vigesimoprimum, testis unus cum fama, an probet, vide Gl. & text. in cap. 1. de appell. & an faciat iudicium ac torturam, quòd sic, dicit Penga, Comm. 110. m. 3. Direct. Inquisit. f. 644. col. 1. & cum aliis adminiculis probat in crim. & matrim. Cap. dec. 288. p. 9. & cit. Aret. cons. 13. col. 4.

Vigesimosecundò, testibus de auditu nulla fides est adhibenda, & maximè, quando deponunt, quæ ab aliis audierunt, Syman. de Cathol. instit. tit. 64. num. 39. & infra, & an, & quando deponunt, se audivisse à duobus, quos nominant, & reddunt causam, vide Foller. ubi supra 212. num. 28. & fol. 23. nu. 37. Abb. in cons. 81. n. 1. & quando deponunt de auditu principali, tunc non dicuntur ponere de auditu, & sic probant; Caput. dec. 267. p. 3.

Vigesimo-

Vigesimaltertiò, testis vacillans, an possit torqueri, vide Foller. 2. p. num. 29. & si quando possit, reduci ad concordiam, vide Marant. 6. p. act. 13. num. 3 & quando dicatur vacillans, varians, & contrarius, vide Innoc. in cap. *præterea*, de testib. cogend. & Dyn. in cap. *sine culpa*, num. 6. de regul. jur. li. 6. & ibi addit. in littera D.

Vigesimoquartò, testes, quando sunt compellendi ad testificandum, etiam per censuras ecclesiasticas, etiam personæ privilegiatæ, quando aliter veritas haberi non potest, vide. *c. pervenit*, il. 2. de test. cogend. Abb. in cap. *ad nostram*, il. 2. de iurejur. Maranta 4. p. dist. 2. nu. 54. Foller. 2. par. num. 29. & hoc etiam in crimine hæresis, Penga, *Comm. 3. loco citat.* & Syman. tit. 64. num. 12. etiam si sit persona egregia, & quacunque dignitate prædita, *ibidem*, & cap. *excommunicavimus*, il. 1. §. *audavimus*, de hære.

Vigesimoquintò, testis in quibus tenetur, & possit testificari, vide D. Th. 2. 2. *questio 70. art. 1. in corpore*, & ad 3. & art. 4. in corpore, Sylvest. in *ver. testis*, §. 8. Navar. c. 25. num. 46. not. 27.

Vigesimo sextò, testis deponens falsum, fit subditus illi iudici, in cuius tribunali falsum deposuit, *l. nullum, C. de testam.* fallit in clerico, prout dixi in *ver. Pragmatica*, §. 2. ad 3. testis falsum deponens coram iudice spirituali, potest per illum puniri, torqueri, & castigari, & ita dicitur fuisse decisum in Capell. Tolos. *questio 378.* Hoc tamen fallit in Clerico, qui si deposuerit falsum coram iudice laico, non potest ab illo puniri, sed à suo competenti. Addit. *ibi cum vulgatis*, cætera vide in *additionibus magnis.*

Vigesimo septimò, testis deponens falsum, pro quo quis est in periculo vitæ, vel bonorum, quid agere debeat? vide Nav. cap. 15. num. 17. not. 23. Sot. lib. 4. *quest. 6. art. 3. circa 3. dubium*, de iust. & iure, & Covar. l. 2. cap. 9. num. 1. var. *resol.*

Vigesimo octavò, testis deponens falsum absque sua culpa, quid agere debeat? vide Soto *loc. cit. lib. 5. q. 7. art. 4. ad primum.* Caiet. 2. 2. q. 70. art. 4. in *princ.*

Vigesimo nonò, testis quando ex timore excusetur à testificatione, vide Sorum *de rat. tegan. vel deteg. secre. questio 7. memb. 2. concl. 3. fol. 212.*

Trigesimò, testes deponentes falsum coram iudice ecclesiastico, an possint puniri à iudice sæculari, Vinc. de Franc. *dec. 147. nu. 4.* dicit, quod sic, & contrarium fuit tentum, & sententiatum in Archiepiscopali Curia Campana, dum essem ibi Vicarius, licet casus ventilatus esset Neap. tamen Francus non negat utrumque.

Trigesimo primò, testis unus quando faciat probationem, vide Sylv. in *ver. testis*, §. 5.

Trigesimo secundò, testes de auditu probant confines antiquos, & faciunt plenam probationem, Abb. in cap. *cum causam*, de probat. in principio, Novel. de iure protim. §. *quintus*, num. 66. & 67.

Trigesimo tertio, testis deponens ultra id, de quo interrogatur, non valet testimonium eius, reddit enim se suspectum, Innoc. in cap. *inquisitionis*, num. 1. de accus.

Trigesimo quartò, testes proficiscentes extra domum, deberent habere expensas, cap. *veniens*, 4. qu. 3. & Ancha,

char. in cap. statutum, §. in super, de rescrip. lib. 6. similiter de iudic.

Trigesimoquintò, testes in causa criminali, etiam existentes extra provinciam, debent remitti ad iudicem causæ, Abb. in c. constitutus, numero decimo de fidei iuror.

dominis Auditoribus Rotæ, quia eis pro extraordinario solatio (portulæ solvuntur, Navar. cons. 21. de rescrip. & Affli. et. in constit. De Trigesima. Rub. 70. num. 5. dicit, quòd Trigesima potest ab Episcopis à litigantibus peti, & in Constit. de q. 2. notab. nu. 2. & hoc ante simoniam.

TITULUS BENEFICII.

Quando quis teneatur ostendere titulum beneficii, vide in ver. Bulla, §. 6. & Rebuff. iii. de rescript. ad benef. vacant. nu. 20. vide Bald. in Marg. Inno. in ver. titulum, quando quis cogit ut ostendere titulum, & Anch. in c. beneficium, num. 9. & sequenti, de regul. iur. l. 6. & quando titulus seu possessio iudicetur colorata; ut quia est defectus in conferente, vide Abb. in c. cum nostris, colum. 1. de concess. preb. & capit. 2. in princip. ne sede vacante, & Ioan. de Selva tract. de benef. 3. p. 9. n. 34. & Gom. in qu. 27. de trien. possess. & quest. 57. de ann. possess.

TRIGESIMA.

Trigesima, sive quotalitas, an possit introduci per consuetudinem, ut debeat iudici pro munere iudicandi, vide gl. in Clem. Statutum. in ver. ex iurisdictione, & ibi Abbas, n. 1. de electione, & in cap. cum ab omni, n. 1. & 9. de iura & honest. Cler. Fel. in cap. licet, col. 1. de offic. ord. ubi de sportulis et à habetur, talon, in l. ius civile, ff. de iust. & iure, tamen hodiè indifferenter videtur observari in Curis spiritualibus, & à Reverendis

VACATIO.

Primò, per solam electionem Episcopi vacant officia, quæ priùs ipse obtinebat, sed non beneficia, nisi per consecrationem, Addit, ad decis. Rotæ 17. de offi. deleg. in novis, nu. 4. sed revera beneficia non dicuntur vacare, nisi post adempnam pacificam possessionem, gl. in Clem. 1. in ver. collatio l. ut licet pend. Gom. de expect. num. 63. & 78. & in q. 47. de ann. possess. & Abb. in Clem. 1. nu. 3. ut licet pen. gl. in c. si tibi concessio, in ver. vacare, de preb. lib. 6. Selva tract. de benef. 3. p. 9. 28. & q. 2. nu. 23. & 2. p. 9. 15. Inno. in c. nostri, n. 3. de rescript.

Secundò, quando dicantur vacare beneficia per ingressum Religionis, vide c. beneficium, de regular. lib. 6. c. 1. 17. q. 2. Staph. de lit. grat. f. 136. n. 1. in resignatione autem sufficit, quòd quis ingressus sit Religionem re ipsa, Bulla Pii V. 58. fol. 1014.

Tertiò, an dicantur vacare in Curia beneficia Episcopi, quando ipse in Curia consecratur, videtur quòd sic, gl. in Clem. 1. in ver. collatio, si priùs ipse habebat possessionem: sed si habita consecratione in Curia postmodum vadat ad partes sui Episcopatus, & capit possessionem, non dicuntur valere in Curia, gl. ibid. in ult.

Quar.